

ת"פ 8239/02/13 - מדינת ישראל נגד חלמי עטור

בית משפט השלום בקצרין

ת"פ 8239-02-13 מדינת ישראל נ' עטור

בפני
בעניין:

כבוד השופט דניאל קירס
מדינת ישראל
באמצעות נציג היועץ המשפטי לממשלה
עוה"ד צביקה כוחן

המאשימה

נגד

חלמי עטור

באמצעות ב"כ עוה"ד קייס נאסר

הנאשמים

גזר דין

הנאשם הורשע בעבירות כדלקמן:

- א. ציד חיית בר מוגנת ללא רשיון, בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 (להלן: **החוק**);
- ב. החזקת חיית בר מוגנת בניגוד לסעיף 8(א)(3) ו-14(א) לחוק;
- ג. ציד בלילה בניגוד לתקנה 5 לתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976;
- ד. ציד באזור אסור (אזור מס' 12 לתוספת) בניגוד לתקנה 1 לתקנות הגנת חיית הבר (אזורים אסורים), התשל"א-1971 וסעיף 14(א) לחוק.

בתאריך 14.7.2012 בשעות הלילה החל משעה 00:45 ואילך או בסמוך לכך, בשטח חקלאי פתוח באזור שטחי המרעה של קיבוץ אורטל ברמת הגולן, עסק הנאשם בציד דרבנים. ברכב שבהחזקתו נמצאו שתי אלות ועל אחת מהן כתמי דם דרבן; וכן פנס וסכין. דרבן הינו חיית בר מוגנת, אזור רמת הגולן הוא אזור אסור בציד, ולנאשם לא היה רשיון לציד או היתר למעשיו. הנאשם טען כי הדם על האלה מקורו בכך שהוא רועה המאכיל את כלביו בשר, אולם משהוא שלל באופן חד משמעי את האפשרות שהוא מאכיל את כלביו בשר דרבן ומשהוכח באמצעות חוות דעת בדבר בדיקת די.אן.איי כי הדם הוא דם דרבן, נקבע בהכרעת הדין כי גרסת הנאשם אינה אמת, וכי מתקיים היסוד הנפשי הנדרש בעבירת החזקת חיית בר. כן נקבע, כי הימצאות דם דרבן על האלה ברכב שבחזקת הנאשם, שאמנם לא היה דם "טרי" מאותו לילה, על רקע הנסיבות האחרות - הימצאות הנאשם ליד מטעים ברמת הגולן באמצע הלילה עם אלות ופנס, שהם ציוד המשמש לציד - מוכיחה מעל לספק סביר כי הנאשם לא שהה במקום בנסיבות תמימות אלא, אכן עסק בציד. שקרו של הנאשם בענין הדם על האלה חיזק את הראיות נגדו, וגם זקיפת אי הבאת עדים לחובת המאשימה, לא הביאה להטלת ספק סביר באשמתו של הנאשם. נמצאו פגמים בחקירתו של הנאשם במקום, בכך שחקירתו בשטח אמנם

התנהלה בשפתו (ערבית) אך לא נרשמה בשפה זו, ובכך שהחיפוש ברכבו לא נעשה בשני עדים שאינם שוטרים (ולא הוכחו הנסיבות המצדיקות חיפוש בהעדר עדים); עם זאת נקבע, בנסיבות שפורטו בהכרעת הדין, כי בנסיבות הענין אין בפגמים אלה כדי להביא לביטול כתב האישום.

סימן א'1 לפרק ו'1 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (חוק העונשין (תיקון מס' 113), התשע"ב-2012 (ס"ח 101)) מבנה את שיקול דעתו של בית המשפט בבואו לגזור דין.

1. מתחם העונש ההולם

א. הערך החברתי הנפגע

החוק להגנת חיית הבר

חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 (להלן - "**החוק**") נועד, בין היתר, להגן על חיות הבר מפני פגיעה באוכלוסיותיהן, כגון ציד בלתי חוקי, הרעלות של חיות בר, פגיעה במגוון המינים, שחרור המינים לטבע, החדרת מינים זרים ועוד, כן נועד החוק למנוע דלדולה או פגיעתה של אוכלוסיה זו על ידי בני אנוש ולאפשר רבייתה באין מפריע או פוגע.

ראו ע"פ (מרכז) 45128-12-10 באזלאמיט נ' מדינת ישראל (15.5.2011):

"תכלית החקיקה מובילה אף היא למסקנה כי יש לפרש את לשון הסעיף [המגדיר צידה, סעיף 1 לחוק] באופן רחב מאחר וקיים צורך אמיתי בהגנה על אוכלוסיית חיות הבר בישראל, אשר נתונה בסכנת הכחדה. תופעת הציד הבלתי חוקי מהווה סכנה ממשית להתפתחותה הטבעית של אוכלוסיית חיות וציפורי הבר בישראל, הציד פוגע באיזון בטבע ויש אף בכך כדי להזיק לציבור בכללותו".

ב. מידת הפגיעה בערך החברתי הנפגע

בענייננו מדובר בפגיעה בלתי מבוטלת בערך החברתי הנפגע. אמנם לא נטען או נקבע כי הנאשם שם ידו בפועל על דרבן או פגע בדרבן בלילה שבו נתפס בידי פקחי הרשות; אולם הוא החזיק באלה ועליה דם דרבן, ראיה לפגיעה בדרבן במועד קודם, תוך העלאת טענה שקרית לגבי נסיבות הימצאות הדם עליה. על-פי חוות דעתו של ד"ר סיימון נמצוב, אקולוג חיות הבר ברשות הטבע והגנים (ת/24), בעבר היה הדרבן מצוי בשטחים הפתוחים בכל הארץ. ברוב הארץ ירדה צפיפות האוכלוסיה וזאת כנראה בין היתר כתוצאה מצייד. צייד דרבנים היה מותר עד שנת 1996, אולם התאוששות

אוכלוסיית הדרבנים ממשיכה להיות איטית ברוב הארץ, כנראה כתוצאה מהמשך עבירות ציד דרבנים. בעבר, היה קל לצפות בדרבנים בארץ במשפחות של עד 10 מבוגרים יחד, אבל כתוצאה מצמצום האוכלוסיה בארץ, כיום הם נמצאים רק בזוגות. על-פי חוות הדעת, על מנת לאפשר לאוכלוסיית הדרבנים להתאושש, קיימת חשיבות רבה למגר את תופעת הציד הבלתי חוקי של הדרבן.

ג. מדיניות הענישה

א. ב-ת"פ (טב') 57275-01-12 **מדינת ישראל נ' אכטילאט** (10.11.2014) הושתו על כל אחד מהנאשמים, אשר הורשעו בצייד דורבנים במלכודות מבלי שהצליחו באותו ניסיון צייד (אם כי נמצא קוץ דרבן ברכבם), קנס בסך 9000 וחתימה על התחייבות בסך 15,000 ₪.

ב. ב-ת"פ 6331-09-08 **מדינת ישראל נ' חסונה** (20.1.2011) הורשעו הנאשמים בעבירות של ציד דורבנים בלילה לפי חוק להגנת חיית הבר. על הנאשם 1 הושתו קנס בסך 3,500 ₪ וחתימה על התחייבות להימנע מעבירה בסך 5,000 ₪. על הנאשם 2 הושתו קנס בסך 6,000 ₪ וחתימה על התחייבות להימנע מעבירה בסך 10,000 ₪. הנאשמים ערערו על חומרת העונש לבית משפט המחוזי בע"פ (נצרת) 42810-02-11 **חסונה נ' מדינת ישראל** (12.4.2011) אך חזרו בהם מהערעור.

ג. הסנגור הנכבד הפנה ל-ת"פ (קצ') 7151-09-08 **מדינת ישראל נ' בן חטיב** (2.7.2013) בצינו כי נוכח עבירות דומות לעניינו הוטל קנס על נאשם בסך 10,000 ₪. באותו גזר דין חויב הנאשם שם, בנוסף, בחתימה על התחייבות על סך 20,000 ₪, הופעלה להתחייבות קודמת בסך 10,000 ₪ והופעל מאסר מותנה בן שבעה חודשים. יצוין, כי המדינה ערערה על אותו גזר דין, ובית המשפט המחוזי הוסיף לעונשו של אותו הנאשם חמישה חודשי מאסר על-תנאי (ע"פ (נצ') 6701-08-13 **בן חטיב נ' מדינת ישראל** (8.10.2013)); בקשת הנאשם לרשות לערער בבית המשפט העליון נדחתה (רע"פ 7366/13 **בן חטיב נ' מדינת ישראל** (4.11.2013)). עוד אציין, עם זאת, לטובת הנאשם שבפני, כי הנסיבות באותה פרשה היו חמורות יותר מאלה שבעניינו. כפי שיובהר להלן, לנאשם בעניינו הרשעה קודמת אחת בעבירת ציד והחזקת חיית בר מוגנת (ציפורי שיר), לפני שנים רבות (שנת 2003); לעומת זאת, בפרשת **בן חטיב** הנאשם שם נתפס עם דרבן שחוט, הוגדר כ"עברין סדרתי" בעל "עבר עשיר של פגיעה בדורבנים" וביצע את העבירות בעוד שתלוי ועומד מעליו בין היתר עונש מאסר על תנאי ממושך של שבעה חודשים, וכאשר בית המשפט המחוזי הגדיר אותו כנאשם שאינו נרתע מענישה מחמירה שהוטלה עליו עד אותו שלב.

ד. כן הפנה הסנגור הנכבד לעונשים שהוטלו בקשר לדרבנים בפרשות שהוזכרו בטבלה שבגזר הדין שכתב כבוד השופט ה' **אבו שחאדה** ב-ת"פ (רמ') 32247-08-11 **רשות הטבע והגנים ירושלים נ' זיר** (28.10.2013):

1. רע"פ 8122/12 פחמאוי נ' מדינת ישראל (27.1.2013), בענין נאשם שנתפס עם מאות קוצי דרבן ושקית שהכילה תכולת קיבה של דורבן ללא היתר. על אותו נאשם הושתו בבית משפט השלום קנס בסך 10,000 ₪ והתחייבות בסך 15,000 והופעלה החייבות בסך 10,000. בית משפט השלום האריך את תקופת התנאי במאסר על תנאי התלויה ועומדת נגד אותו נאשם; בית המשפט המחוזי הורה בערעור על הפעלת המאסר המותנה, ובקשת הנאשם לרשות לערער בבית המשפט העליון נדחתה;

2. ע"פ (חי') 21302-07-11 חלבי נ' מדינת ישראל/רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע (22.9.2011), במסגרתו הושתו על הנאשם קנס בסך 2000 ₪ וחתימה על התחייבות בסך 5000 ₪. מדובר שם בהרשעה בעבירת החזקת חיית בר מוגנת בלבד, וזאת בגין החזקת קוצי דרבן בלבד. בעניינו מדובר, בנוסף לעבירת ההחזקה, בעבירת הצייד; ובנוסף לקוצי דרבן, אשר אינם בהכרח מצביעים על פגיעה פיסית בחייה, נמצא גם דם של דרבן אשר כן מצביע על פגיעה בדרבן.

ה. המאשימה הפנתה ל-ת"פ (קצ') 10934-12-12 מדינת ישראל נ' מולא (13.7.2016), שם הושת קנס בסך 7000 ₪ על נאשם בגין ציד דרבנים כאשר דרבן נצוד בפועל (והושת קנס בסך 5000 ₪ על נאשם נוסף, שדינו נגזר לקולא לאור היותו איש קבע בצה"ל הזוכה להערכה רבה ממפקדיו).

ד. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

1. **תכנון מוקדם** - הנאשם תכנן את העבירה: הנאשם, תושב הכפר ראמה בגליל, הצטייד בציוד צייד ויצא למטעים ברמת הגולן באמצע הלילה לצורך כך.
2. **חלקו היחסי של הנאשם ומידת השפעתו של אחר עליו** - לא הוכחה הטענה שאחרים ערכו הצייד עם הנאשם, והנאשם אשר הכחיש שביצע צייד ממילא לא טען שחלקם של אחרים בצייד היה גדול יותר משלו.
3. **הנזק הצפוי מביצוע העבירה** - ראו לעיל בענין הערך החברתי הנפגע.
4. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה** - לא נצוד דרבן בפועל בערב בו נתפס הנאשם. עם זאת החזקת האלה שעל קצה דם דרבן מצביעה על כך שדרבן נפגע במועד קודם לכן.
5. **הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה** - לא נטען לענין זה.
6. **יכולתו של הנאשם להבין** - הכוונה כאן היא בענין יכולתו של הנאשם להבין את משמעות מעשיו, ולא נטען לקושי בענין זה.

7. יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה - לא נטען לקושי בענין זה.
8. מצוקה נפשית עקב התעללות על ידי נפגע העבירה - לא רלוונטית.
9. קרבה לסייג לאחריות - לא נטען לקושי בענין זה.
10. אכזריות, אלימות והתעללות - צייד דרבן באמצעות אלה הוא אכזרי, אולם לא מדובר בצייד מהסוג האכזרי ביותר (השווה, ב/24, תיאוריו של ד"ר נמצוב בענין צייד באמצעות מלכודות).
11. ניצול לרעה של כוחו של הנאשם, של מעמדו או של יחסיו - לא מתעורר.
12. מצבו הכלכלי של הנאשם (לענין קנס) - הנאשם הגיש תלוש משכורת ממנו עולה כי הוא משתכר כ-3000 ש"ח; נטען עם זאת כי הוא חי עם הוריו.
- ה. מתחם העונש ההולם: בנסיבות הענין, מתחם העונש ההולם מתבטא בקנס הנע בין סך של 3000 ₪ עד לסך של 15,000 ₪ וחתימה על התחייבות.
2. גזירת העונש של הנאשם:
 - א. הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה
 1. פגיעת העונש בנאשם - ראו לעיל מצבו הכלכלי של הנאשם.
 2. פגיעת העונש במשפחת הנאשם - ראו לעיל.
 3. נזק שנגרם לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעה - לא נטען לענין זה.
 4. נטילת אחריות ומאמצים לחזרה למוטב - הנאשם ניהל הוכחות, וזו כמובן זכותו. עם זאת, העלה גרסה אשר הוכחה כגרסה שאינה אמת (ראו לעיל, בענין גרסתו לפיה הדם על העלה הוא מהאכלת כלביו). הנאשם - לא הביע חרטה.
 5. מאמצים לתיקון תוצאות העבירה - לא נטען לענין זה.
 6. שיתוף הפעולה של הנאשם (שיקול לקולא) - לא מתקיים בעניינו.
 7. התנהגות חיובית - לא נטען לענין זה.
 8. נסיבות חיים קשות - לא נטען לענין זה.
 9. התנהגות רשויות אכיפת החוק - כפי שצוין לעיל, נפלו שני פגמים בחקירתו של הנאשם: אי-רישום חקירתו

בשפתו (למרות שחקירתו בוצעה בשפתו), ועריכת חיפוש ללא עדים שאינם שוטרים (וללא הוכחת התנאים בהם מותר לעשות חיפוש ללא עדים). בענין רישום החקירה בשפת החשוד - וכאשר החקירה נערכה בשפת החשוד - לא הועלתה בענייננו טענה לפער בין האמור לבין הרשום, למעט בענין מונח אחד שבסופו של דבר לא היה בו כדי להשפיע על ההכרעה. בענין חיפוש ללא עדים שאינם שוטרים, אזכיר את שנכתב בהכרעת הדין, תוך ציטוט מאמרו של ד"ר ח' משגב "הזכות להיכנס לבית כדי לערוך בו חיפוש - זכויות המתגורר בבית מול חובתה של הרשות להילחם לביעור הפשע" [] בע' 252-253:

"חיפוש, בין על-פי צו ובין שלא על-פי צו, יש לערכו בדיוק על-פי ההוראות הכלולות בסעיפים 26, 27, 28 [לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)] (נוסח חדש), התשכ"א-1961] - וחשוב מאוד שיימסר לאזרח, בו במקום, על הוראות אלה.

סעיף 26, עניינו בעריכת החיפוש בפני שני עדים שאינם שוטרים. לקיום הוראה זו יש חשיבות רבה. לא פעם צצה ועולה הטענה, בין שאר טענות, שחפץ מסויים לא היה בדירה עובר לחיפוש וכי הוא הוטמן שם בידי השוטרים, כדי להפליל את המחזיק בדירה. טענה כזו, משהועלתה, קשה, לעתים, לשוטרים להפריך אלא בכוח דיברתם בלבד; אבל משנכחים אחרים בדירה, לבד מהשוטרים והמחזיק בדירה, הדברים פשוטים יותר. העדים, ובלבד שיאפשרו להם נוכחות בכל שלב של החיפוש, עשויים להוות מעין נציגי ציבור בזעיר אנפין; שליחיו של ציבור האזרחים, שמעונין מאד בכך, שכאשר מופרת זכות כה יסודית של האזרח, הדברים ייעשו בסדר וכשורה, בדיוק לפי האמור בצו החיפוש".

למרות שנקבע בהכרעת דין שבנסיבות הענין לא היה בפגמים אלה כדי להביא לביטול כתב האישום, יש מקום להתחשב בהם בגזירת הדין.

10. **חלוק הזמן מעת ביצוע העבירה - העבירה בוצעה בשנת 2012. כתב האישום בשנת 2013. חלפו מעל 4 שנים מאז ביצוע העבירה.**

11. **עבר פלילי או העדרו - לנאשם הרשעה משנת 2003 בגין ציד חיות בר מוגנת והחזקתו (ציפורי שיר) - ת/35.**

ב. **שיקום; הגנה על שלום הציבור; הרתעת היחיד; הרתעת הציבור - אין נתונים שיש בהם כדי להצדיק חריגה ממתחם הענישה הולם במקרה זה.**

ג. **נסיבות נוספות - אין נתונים.**

לאור כל האמור הנני משית על הנאשם עונשים כדלקמן:

א. קנס בסך 5500 ₪, או 60 ימי מאסר תחתיו; הקנס ישולם ב-5 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים מיום 1.3.2017 ועד לפרעון הקנס; אי ביצוע תשלום כלשהו במלואו ובמועדו יעמיד את יתרת הקנס לפרעון מיידי;

ב. חתימה על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע במשך שנתיים מביצוע עבירה לפי חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955; אם לא יחתום תוך 7 ימים, יאסר למשך 30 יום או עד שיחתום, לפי המוקדם.

ג. הנני קובע, לפי סעיף 12(א) לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955, כי המוצגים בתיק - יושמדו; עם זאת, לא תשמידם המאשימה עד לאחר חלוף המועד להגשת ערעור.

ניתן היום, כ"ח כסלו תשע"ז, 28 דצמבר 2016, במעמד הנוכחים.

דניאל קירס, שופט